

LIBANON

'Pas op, sluipschutters!'

De strijd in Libanon is ondoorgroendelijk. De ene Libanees schiet op de ander, maar het dagelijks leven gaat gewoon door. De bevolking is aan geweld gewend geraakt. Eerst de burgeroorlog van '58, toen de strijd tussen het leger en de Palestijnen in '69 en '73, en nu de oorlog tussen moslims en falangisten. De politici hebben iedere greep op het land verloren, de bevolking luistert naar Radio Israël voor betrouwbaar nieuws en de straten staan vol borden „Pas op, sluipschutters”. Gerard Jacobs bericht uit Beiroet, vanuit een benarde positie.

BEIROET — Het is een mooie Libanese herfstmorgen in Beiroet, het weekend begint. Om een uur of zeven hangen we over de rand van ons balkon. Op de straathoeken staan de platte groentekarren, een opgeschoten knaap in uniform verkoopt Amal (de Hoop), het dagblad van de falange-partij. Wij wachten tot de bakker de straat inrijdt, de broodmanden aan weerszijden van de scooter.

Wij wonen zeven hoog in een dakflat op de hoek van rue Mai Ziade, de verbindingsstraat tussen rue Spears en rue Clemenceau, de toevoerwegen naar het moderne zaken-centrum van Beiroet. Het is een diplomatenwijk waar de Arabische invloeden verdrongen zijn door de winkels van Pierre Cardin en consorten. De wijk grenst aan de overvolle haven en herbergt de luxe hotels en de meeste ambassades. Wij voelen ons veilig. De spelende burgeroorlog die de oude binnenstad en de buitenwijken sinds april teistert, is aan ons voorbijgegaan. De wijk is stevig in handen van de falangisten, de rechtse christelijke partij van Pierre Gemayel. Aan zee, achter het Holiday Inn hotel ligt zijn hoofdkwartier.

Pistool

Ons ontbijt wordt verstoord door de krantenjongen die schreeuwend een portiek inspringt en uit zijn broekzak een pistool te voorschijn friemelt. De groentekarren verdwijnen de zijstraten in, een bananenkar blijft midden op straat staan. Uit de flats komen mannen in hemdsmouwen, T-shirts, halve uniformen en sommigen met de zwarte Kataeb-(falangisten)-bareet op het hoofd. De M'16, Kalasnikovs, Siminovs en ander schiettuig moeten klaar hebben gestaan naast de ontbijttafel.

Zij voeren een schimmenspel op, fluitend wippen ze van auto naar auto. Er wordt heel wat heen en weer gerend.

De eerste kogel vliegt over ons balkon en slaat een handbreed naast mijn hoofd in de muur. Wij gaan naar binnen. Verderop in de straat, bij rue Spears, wordt geschoten. Wij gaan naar de zesde verdieping, naar het kantoor dat ik deel met twee Nederlandse journalisten.

Tot verbazing van de burens, die zich achter de balustrades verdringen om niets van het schouwspel te missen, ontstaat er in de straat een echt vuurgevecht. Onze botanische trots, een ficus van drie meter, wordt doormidden geschoten. Een geranium volgt.

Wij verhuizen naar de keuken. Als om 3 uur 's middags de VARA belt, zitten we op de grond, tussen de emmers water. De luiken zijn gesloten en de ramen afgeschermd met tapijten. Als het donker is halen we ons bed naar beneden. Wij slapen op kantoor.

Om twee uur 's nachts slaat de eerste RPG (rocket propelled grenade, een raket, voortgedreven door een propeller, vanaf de schouder af te vuren) in onze flat. Bij blauwachtig licht van langsvliegende raketten kijken wij elkaar aan, pakken onze matras op en verhuizen naar de gang. Wij voegen ons bij de burens, die flegmatisch vergelijkende trekken met de burgeroorlog van 1958 en de strijd tussen leger en Palestijnen in '69 en '73.

Zij zijn wat gewend, de Libanezen, en al gauw wordt er koffie gezet voor de verschrikte Hollanders. Ondanks het vallend puin en sneuvelend glas, switcht het gespreksonderwerp snel naar „de betere hotels van Parijs”, de kroegjes op de boulevard. Wij zitten onder echte Libanezen, voor hen is Parijs hét paradijs op aarde.

Als het licht wordt inspecteren we de gevel. Een raket is tegen de vooruitstekende rand van de balustrade te pletter gevlogen, doormidden gebroken, maar niet ontploft. De muren zitten vol kogelgaten, maar alle ruiten zijn nog heel.

Moslims schieten op Christenen

Onze buurman Christo, gaat de buitenboel verven. Zijn koelbloedigheid wordt slechts beschermd door een linnen luifel. 's Middags inviteert hij ons op de maaltijd. Wij prefereren de keuken boven het balkon.

„Ik ben van geboorte een Griek, en Grieken kennen geen angst! Ik ben anders dan de Arabieren.” Hij deelt in ieder geval hun mannelijke zelfgenoegzaamheid. De verwijzing geldt de conciërge, die in de vroege ochtenduren het pand heeft verlaten met medenemen van alle sleutels en na afsluiten van het warme water. De conciërge is een Syriër, en hun lafheid is volgens de burens, spreekwoordelijk.

Op de vijfde verdieping ontploft een raket in de kinderkamer. Razendsnel worden de koffers gepakt. Er wordt een taxi gebeld - in Libanon is alles altijd te koop.

Om twee uur rijdt een lekgeschoten, stotterende Peugeot voor. De chauffeur parkeert de auto om de hoek en neemt een sprint naar onze voordeur. Een oude oma, twee ouderparen en twee meisjes van een jaar of 2 wachten in de hal. Oma vertrekt op eigen houtje. Er wordt geschoten, oma verdwijnt uit het zicht. De vrouwen willen blijven, de mannen zijn besluiteloos. De chauffeur grijpt een koffer en stapt de straat op. Weer een schot. Hij zet de koffer neer, heft de handen ten hemel en schreeuwt: „Laat dat, er zijn vrouwen en kinderen”. Hij begint een discussie met de daken en vraagt om een vrije aftocht, midden op straat. Het blijft stil. De vaders grijpen een koffer en rennen de straat over, de chauffeur volgt. De vrouwen blijven achter, huilend. Een opgeschoten jongen springt de hal in, vriendelijk open gezicht, zwart krullend haar, de Kalasnikov in rusthouding tegen het nylonjack. Hij drukt een kind tegen zijn borst en verdwijnt. Dan gaan ook de moeders weg. Het blijft stil.

Vuurlinie

Op de hoek met rue Spears, wordt een berg zand neergegoooid. Vanaf deze barricade wordt de Kataëb beschoten. Onze flat ligt midden in de vuurlinie. Wij verhuizen naar de derde verdieping. André, Libanees van Turkse afkomst en Josephine beuren ons op. „Allemaal kouwe drukte. Ze schieten in de lucht. Ze zijn te bang om op elkaar te schieten.”

Wij spelen trik-trak, tot een dwaas op straat ons ganglicht probeert uit te schieten.

In de vroege morgen wordt het ernst. Een

Pantserwagens evacueren de burgers

serie raketten slaat in. Wij kruipen bij elkaar op de gang. Van vrienden horen we dat de nasseristen de aanval hebben geopend op de grote hotels. Zij zijn vooral geïnteresseerd in het Holiday-Inn, dat barstensvol wapens voor de falangisten zou zitten.

De aanval geeft een nieuwe dimensie aan de burgeroorlog. Tot nu toe was het een statische strijd. De verschillende groeperingen kwamen hun wijken niet uit.

Beiroet is verdeeld in tientallen wijken, autonome dorpen eigenlijk. De bevolking vormt een homogene groep, vaak met nauwe familiebanden. De wijk Ain-Roemmaneh is christelijk, Chiah is moslim, Dekwaneh is christelijk, Nabaa moslim. Alleen in de gebieden waar deze wijken elkaar raken, werd gevochten. Van veroveringstochten was geen sprake.

De tweede verrassing is de militaire sterkte van de nasseristische beweging. Dat de Kataëb over een machtige militia beschikt, was bekend: 50.000 getrainde mannen én vrouwen. De kern van het leger, een man of 5.000, is in het buitenland getraind in de stadsguerrilla. Bovendien beschikt de Kataëb over meer dan 100 Franse en Engelse militaire adviseurs.

Algemeen werd aangenomen dat de linkse partijen in april, toen de falangisten hun aanval op de Palestijnen, moslims en progressieven inzetten, verrast werden door de stootkracht van rechts. Sindsdien hebben de progressieven zich sterk bewapend, vooral op kosten van Libië. Volgens berichten in de New York Times zouden de progressieven voor 40 miljoen dollar aan wapens van kolonel Khadafi hebben gekregen. En daarvan zouden dan vooral de nasseristen van Ibrahim Kolliehat geprofiteerd hebben. De Kataëb verschanst zich in het Holiday Inn. Op het dak wordt artillerie gemonteerd. De Moerabitoem (de schildwachten, de nasseristische militia) opent een front langs de kust vanuit de hoerenwijk. Een nasseristische vriend belt ons op: „Houd vol. Vanmiddag kom ik jullie halen.”

De honger begint te knagen. De verleiding om een sprintje te wagen over het open dak naar ons appartement is groot. Maar de angst voor sluipschutters wint het van de knorrende maag. Sluipschutters zijn de pest

van Beiroet. Waar ter wereld vind je het verkeersbord „Pas op, sluipschutters”? Eén sluipschutter blijkt in staat te zijn, een hele wijk te verlammen. Het gebeurt regelmatig dat de bazaar van Beiroet midden op de dag door een sluipschutter „ontruimd” wordt.

Sluipwegen

De ambassade spant zich in ons te redden — de staf is nieuw in Beiroet dus de sluipwegen door de Libanese bureaucratie en corruptie zijn nog onbekend. Eerst wordt de politie geprobeerd. In de avond belt commandant Fahri al Hassan en zegt dat wij geduld moeten oefenen. Misschien dat hij morgen bij daglicht... Hij wil geen mededelingen doen over de gevechten — de telefoon wordt afgeapt. Volgens de bureaus moeten we het maar vergeten: „Al-Hassan, dat is een moslim”. Nadere uitleg is niet nodig voor André en Josephine.

's Nachts wordt de watertank op het dak getroffen. Even flitst het door ons heen: de herfstleggen, dit is het einde van de gevechten! Helaas, de bui is wel zeer plaatselijk. Iedereen blijft staan, luistert en herhaalt: gottegottegot, het reservoir. Ik moet schreeuwen, vloeken, het voordoen, voordat eindelijk de badkranen opengedraaid worden en de emmers gevuld. Om kwart voor negen belt de politiepost: „Om negen uur is er een staakt-het-vuren. Het wordt omgeroepen over de radio. Jullie kunnen de flat uit. Op eigen gelegenheid en op eigen risico”. Wij bedanken voor de eer. De radio meldt niets over een wapenstilstand, de vechtersbazen lijken er ook niets van te weten. De politie heeft de hoorn van de haak gelegd.

Premier Rashid Karami houdt een soort „sit-in” in het parlement: „Ik zal mijn post niet verlaten, voordat de rust is teruggekeerd”, meldt hij. Het klinkt even martiaal als onzinnig: de politici hebben iedere greep op het land verloren.

De Libanese politiek wordt beheerst door feodale landheren en leiders van invloedrijke families. Zij zijn gewend de (dikke) Libanese koek onder elkaar te verdelen. Dat ging goed, totdat de christenen zich te veel macht toe wilden eigenen. De huidige president Suleiman Franjeh heeft de moslimleiders op stang gejaagd door allerlei functies van de

moslimpremier over te nemen. In het handelsland Libanon, dat voor zijn economie voornamelijk afhankelijk is van de geldzendingen van de miljoenen emigranten, heeft de inflatie de laatste jaren extra hard toegeslagen. Volgens statistieken leeft ¾ van de bevolking beneden het bestaansminimum. Het lomp-proletariaat is vergroot door de komst van tienduizenden vluchtelingen en gastarbeiders, aangetrokken door de relatief grote democratische vrijheden in Libanon en de hoge levensstandaard. Uit de onmetelijke krottenwijken rond de stad recruterende politieke bonzen hun privé-legers om hun politieke eisen kracht bij te zetten.

Benzine

Paniek breekt uit als André benzine ruikt. „De nasseristen steken de wijk in brand”. Geen beschuldiging is André meer te gortig want „in Karantina (een krottenwijk langs de kust) gooien ze de christenen in zee, met een steen om hun nek”. Als de paniek over is, blijkt er een auto stukgeschoten te zijn. De benzine is uit de tank gelopen.

Die dinsdagavond eten we gezamenlijk — iedereen brengt zijn restjes in. Diepe verslagenheid ontstaat, als Christo van zijn zusje hoort, dat volgens radio Cyprus „Gemayel dood is”. Josephine hijst zich van haar rustbed en grijpt mijn schouder „mijn zoon, mein Sohn”. De kennis van het Duits heeft ze tijdens de tweede wereldoorlog in Duitsland opgepikt. Niet verwonderlijk, de hele Kataëb is tenslotte opgericht naar het lichtende voorbeeld van de Duitse en Italiaanse jeugdbewegingen.

„Pierre Gemayel is dood”, geen twijfel mogelijk. Het bericht wordt bevestigd door radio Israël. Ik doe navraag bij de grote persbureaus. Het blijkt dat een body-guard van Gemayel door een sluipschutter gedood is.

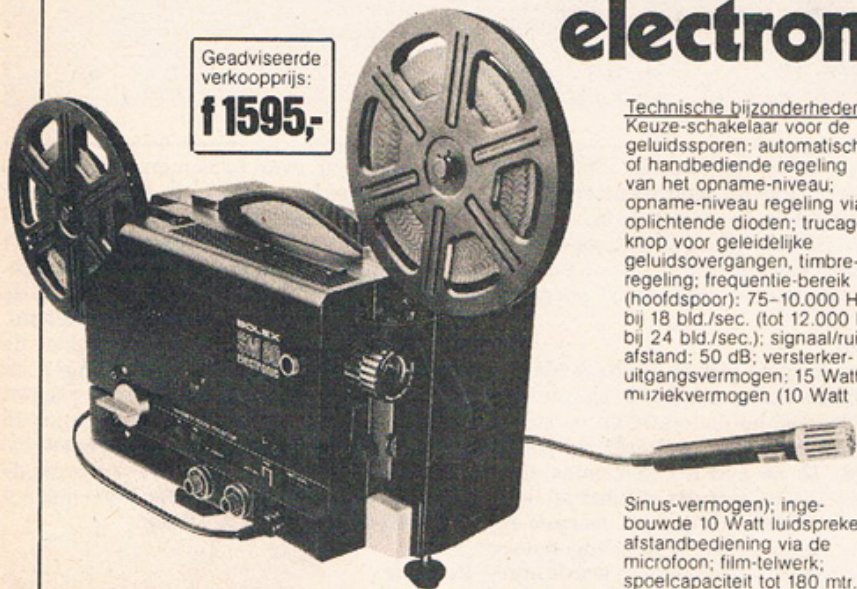
Mortieren

Die nacht krijgt het Holiday-Inn het zwaar te verduren. De Moerabitoem beschiet het hotel met mortieren vanaf een in aanbouw zijnde torenflat (30 verdiepingen), hemelsbreed 750 meter verderop.

Ook wij wachten tevergeefs op de komst van een tank. De Kataëb heeft de politiepost gebeld en bedreigd iedere pantserwagen te zul-

Nu dubbelspoor- geluidsopnamen met de nieuwe Bolex SM80 electronic*

Geadviseerde
verkoopprijs:
f 1595,-

Technische bijzonderheden:
Keuze-schakelaar voor de geluidssporen; automatisch of handbediende regeling van het opname-niveau; opname-niveau regeling via oplichtende dioden; trucage-knop voor geleidelijke geluidsovergangen, timbre-regeling; frequentie-bereik (hoofdspoor): 75-10.000 Hz bij 18 bld./sec. (tot 12.000 Hz bij 24 bld./sec.); signaal/ruis-afstand: 50 dB; versterker-uitgangsvermogen: 15 Watt muziekvermogen (10 Watt

Sinus-vermogen); ingebouwde 10 Watt luidspreker; afstandbediening via de microfoon; film-telwerk; spoelcapaciteit tot 180 mtr.

Bolex brengt het optimum in geluidsfilm-techniek: de Super 8 dubbelspoor-geluidsfilmprojector voor de veeleisende filmer die de beeld-geluid koppeling tot in perfectie wil beleven.

De nieuwe films voor de geluidscamera's zijn voorzien van een hoofdspoor en een balansspoor. De Bolex SM80 electronic benut deze technische mogelijkheid. Deze projector kan via elk spoor apart opnemen en weergeven en kan bovendien de twee sporen tesamen weergeven. Hierdoor kunnen zelfs de met een geluidscamera opgenomen films zonder risico worden voorzien van achtergrondmuziek, achtergrondgeluiden of zelfs van commentaar. Nieuw is ook de startautomatiek voor een geprogrammeerde inschakeling van een cassette-

recorder. Hierdoor wordt het mogelijk voorbespeelde bandjes synchroon te starten. Door een verbeterde signaal/ruis-afstand en een hoogwaardige geheel getransistoriseerde versterker met nog betere frequentie-karakteristiek biedt de projector het optimum aan geluidskwaliteit: de nieuwe Bolex-Sound. (Via een individueel gemaakte frequentie-curve wordt de topkwaliteit overtuigend aangetoond.)

Voor het eerst brengt Bolex een Super 8 geluidspoorprojector met een «Multicoated»-projectie-zoomobjectief: Bolex HiFi 1:1.2/12.5-25 mm. Dit objectief laat 45% méér licht door dan een normaal-objectief met een lichtsterkte van 1:1.3.

Een droomprojector - duidelijk hoorbaar eenzaam aan de top.

***Het optimum in geluidsfilm**
BOLEX
Symbool voor topkwaliteit

Vraag Bolex Folder aan bij Eumig Nederland B.V., Antwoordnummer 182, Weesp (geen postzegel)

len beschieten. De wagens blijven in de garage.

Christo kruipt bij ons in het hoekje, op van de zenuwen. Hij wil weg. De eerste dagen liet hij zich tegen houden door zijn auto — die wil hij niet achterlaten. De wagen is nu in brand geschoten. Toen wilde hij zijn appartement niet onbeheerd achterlaten, doodsbang voor de onvermijdelijke plundering. Hij bekent dat hij bang is. Hij wil zijn postzegelverzameling redden en zijn koffer tje met spaarcenten, 10.000 gulden. In banken heeft hij geen vertrouwen.

Raketten

Die nacht komt de grote aanval: binnen 10 minuten 15 raketten. Het is een kakafonie van vallend gesteente, brekend glas, mitrailleurvuur en inslaande raketten. Eén raket gaat dwars door het huis naast ons, en eindigt in de woonkamer op de vierde verdieping. De electriciteit valt uit.

Een rijdende auto in May Ziade wordt door een raket getroffen. De claxon loeit meer dan een uur. Als het licht wordt, zien we een witte auto midden op straat staan, de deuren open. Er zitten drie personen in, de bestuurder hangt voorover op het stuur.

We moeten weg. „Moeder” belt haar familie en via invloedrijke kennissen wordt een legertank besteld. Om tien uur komt er een tank de straat in, stapvoets, inderdaad een legertank.

Twee uur later komt er een pantserwagen. Hij rijdt voorbij en keert weer terug. Alleen „moeder” is vastbesloten te vertrekken, haar 250 pond leunen op een wandelstok.

De derde keer stopt de pantserwagen. Een soldaat begint de straat in te schreeuwen. Dan rolt de wagen verder de straat in, draait en blijft midden op de weg staan. De deur is gericht op de barricade van de nasseristen, 100 meter verder, en midden in het schootsveld van de sluipschutter. De wagen kan de stoep op, desnoods ons portaal in, maar hij blijft daar staan, de deur op een kier.

„Moeders man” grijpt een loodzware koffer en zeult de straat op, loopt om de tank heen, hijst de koffer de tank in en verdwijnt.

Het blijft stil. „Moeder” volgt Willemien. Het zware lichaam kan de trede niet op, Willemien moet steunen. Ik heb Christo's koffer in de hand. Twee agenten zitten in een hoekje te grijnzen. „Wil er nog iemand mee?” De deur blijft uitnodigend open staan. Wij kunnen de onmetelijke ravage in de straat overzien — er ligt een tapijt van glas, stukken beton, verwrongen ballustrades. Auto's staan schots en scheef langs de stoepbrand, totaal uitgebrand.

Pantserwagen

Eén van de kinderen begint te huilen — ik moet er onbetrouwbaar uitzien, ongewassen, ongeschoren en met een hongerige blik. Na drie minuten rijden stappen wij uit, naast een straatventer met linge, recht voor een afgeladen terrasje. In de bioscoop draait een Chinese vechtfilm. Iemand pakt mij bij mijn schouder: „hasjiesj?”